

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ' כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית יב | דף הכולל: ביצה לו.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרס"ב עד סימן תרס"ג סעיף ב'.
מוסר: חובת השמירה - פרק י"ד מאות ז' "הרואה את אנשי מקומו" עד "ואודות השקר".
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק ג' 'והחכם המבין' עד פרק ד' 'והשביעית'



להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

השי"ס שהציל דורות - סיפור מרטיט שסופר לפני כשבועיים בשמו של גאב"ד אנטוורפן שליט"א | מרגש:
מדוע ערכו מתפללי מנין בבית שמש קידוש לזכרו של חייל יהודי שנהרג לפני 104 שנים? | 2279

הסיפור היומי

כאשר התקרבו לאחד הדוכנים, הזדעקה האשה
בבהלה... "מה קרה!?!!" - שאלה בעלה. "האם
אינך רואה!?!!" השיבה לו בהתרגשות והראתה לו
באצבעה על השלחן העשוי מ... ברכי ש"ס!!



השי"ס שהציל דורות - סיפור מרטיט שסופר לפני כשבועיים בשמו של גאב"ד אנטוורפן שליט"א

הרי אתה יודע היטב את מצב היהודים כיום, עוד מעט ולא יסאר
כאן זכר מיהודים. ידידי היקר! היינו שכנים טובים במשך שנים
רבות, אבל עכשיו, לאור המצב, אתה יכול עוד לברוח, אבל שמע
נא לעצתי, הנני מוכן להציל את אחד מילדיך, להסתירו בביתי, אך
תנאי ברור הנני מתנה עמך, שתתן לי תמורת זה את 'ביתך', את
קורת גג שעל ראשך, במתנה גמורה...!!!

"נו", חושב לעצמו ר' הערש, "שיקח את הבית, שיקח מה
שהוא רוצה, העיקר שאשאר אני או לפחות אחד מבניי ביתי בחיים.
אין הזמן מוכשר לחשוב אפילו על בית ודירה, כאשר חיי האדם
תלויים מנגד".

"ואיזה ילד תרצה לקחת?", שאל ר' הערש. "את הילדה
רייזל'ע", הגיעה מיד התשובה מהשכן הגוי, בלא פקפוק. נראה
שכבר היה מוכן בדעתו ובתשובתו מבעוד מועד. והוסיף: "היא
כבר בת 12 שנים, ותהיה לנו תועלת רבה ממנה, היא תוכל לבשל,
לנקות, לכבס, לסדר, ובעצם מה לא, יש לה שתי ידיים ימניות...".
"אולי תוכל לקחת, להציל, עוד אחד מילדיי?!", שאל אותו ר'

השנה היא שנת תרצ"ט לפ"ק, בעיר הגדולה לאלקים 'קראקא'.
עד לפני כמה חדשים הסתובבו כאן היהודים בקומה זקופה, דורי
דורות חיו כאן יהודים יראים ושלמים גדולים וגאונים מאורי בית
ישראל, חסידים ואנשי מעשה, והיא היתה עיר ואם בישראל, אבל
עכשיו הרוחות השתנו, עננים שחורים התפרסו על פני קראקא
ופולין, כבר מריח ריח מלחמה, הרשע היטלר ימ"ש כובש עוד עיר
ועוד עיר, וכבר מתקרב לקראקא. הדייטשן [הגרמנים] הארורים
מקימים עוד גיטו ועוד גיטו הידועים לשימצה.

בעיר קראקא גר יהודי אחד בשם ר' הערש, בית מבורך מלא
ילדים בליעה"ר, וביניהם נערה אחת בשם 'רייזל'ע'. מה חושב ר'
הערש לעת כזאת? מה מצב העיר? המצב לא טוב, יהודים נסים
ממקום למקום בזה אחר זה [אז עדיין היתה הזדמנות לברוח...].
וגם הוא עדיין מתלבט וחושב אם לברוח או לא.

ליד דירתו של ר' הערש התגורר גוי, ולמרבה הצער הילדה
רייזל'ע הסתובבה לא מעט בבית השכן הגוי ושיחקה עם בני
הבית. ויהי היום, והשכן פונה אל שכנו היהודי ר' הערש ואומר לו:

וחלקם היו עסוקים לחפש אחר קרוביהם אם נשאר בחיים והיכן הם נמצאים. ולשם כך, בכל הרחובות הראשים שבערים הגדולות, היו מקומות מיוחדים שם היה ניתן לגשת ולברר אחר הקרובים ובני משפחותיהם אם נשארו בחיים ופרטיהם האחרים.

הילדה, שכבר היתה עכשיו בגיל 17, רצתה אך ורק לחזור לביתה בקראקא, וכך עשתה. בשארית כוחותיה נגררה עד עיר הבירה 'קראקא', שם ניגשה לאחד ממקומות הללו, לברר אחר בני משפחתה, אבל כמה הצטערה לשמוע, כשהתבררה, שאביה, אמה, אחיה, ואחיותיה, כולם כולם עלו על קידוש ה', הי"ד.

ידוע מצדיקים זי"ע שאין אנו יכולים להבין ואסור לנו לדון כלל וכלל את אותם יהודים המוצלים מאש, שעברו את המאורעות הקשים של ימי המלחמה, ונשארו אחד בעיר ושנים ממשפחה, קשה ואסור לדון את כל אלו שעזבו אז את הדת, ה' ירחם. היא הכריזה באותו מעמד: אני גמרתי אתו... (כשהיא מחווה באצבעה למעלה...), אין לי יותר שום שייכות ל'אידישקייט'... רח"ל.

משם נסעה לבלגיה, וחיפשה את חייה החדשים, עד שמצאה שם אדם כמותה, בחור שגם הוא איבד את כל בני משפחתו במלחמה הקשה, גם הוא ממוצא חסידי, אבל הוא כבר הקדים וזרק את יהדותו קצת לפני המלחמה... המלחמה רק הוסיפה מלח על הפצעים, ואז נטש את היהדות לגמרי...

מצא מין את מינו, הם מצאו את עצמם בצורה משותפת, ונשאו זה לזה. התחילו 'חיים' חדשים, אם ניתן לקרוא לזה חיים, ובמשך השנים גם נולדו להם שני בנים, ששלחו אותם ללמוד בבית-ספר של הגוים, ה"י.



עברו שנים עשרה שנים אחר המלחמה, היא היתה כבר כבת שלשים שנה, ביום אחד אמרה לבעלה, בוא ונסע קצת לעולם הגדול, לטייל. "להיכן?", שאל אותה בעלה. "לקראקא!", היתה תשובתה, "לראשונה, אני רוצה לראות מה עלה בגורל עירי כהיום... אני רוצה להיזכר מימי ילדותי, אני חייבת לבקר שם".

השנים הגיעו לקראקא, התאכסנו במלון. יום אחד הלכו לטייל ברחוב, ומצאו את עצמם מטיילים בין דוכני השוק, כידוע בערים כאלו התקיימו ביום אחד מימי השבוע 'יום השוק', דבר שאפשר עדיין לראות עד היום הזה.

והיה כאשר התקרבו לאחד הדוכנים, הזדעקה האשה בבהלה... בעלה שאלה: "מה החרדה הלזו?", וענתה האשה בהתרגשות: "האם אתה לא רואה, הגוי הזה שמוכר את החפצים (שמאנצ'עס) על השולחן העשוי מכרכי ש"ס..."

"נו", שאלה בעלה: "מנין נשאר לך רגש להיבהל מזה, הלא שנינו כבר חיים שנים רבות חיים אחרים לגמרי, ואין בינינו לבין היהדות כלום..."

"אבל" ענתה האשה, "סוף סוף, זה אבא שלי... אני מכירה שזה הש"ס של אבא שלי...". היא לא חיכתה הרבה, ניגשה בעוז להמוכר, ואמרה לו: "אני רוצה לקנות את זה".

הערש קצת מתחנן וקצת בפסקנות. "לא" הגיעה התשובה, "איני מחויב לך כלום, ותשמח במה שאני לוקח אותה, גם היא יכולה לסכן אותי..."

ביום אחד, קמו האב ר' הערש'ל ואשתו ובני ביתו, ועשו 'ויברח'. אליבא דאמת כבר לא היה לאן לברוח... כל שעה וכל רגע היו גורלים, וכנראה כבר הפסידו את השעה הנכונה! לבסוף מצאו את עצמם כל בני המשפחה במקום אחד - "באושוויץ"... שם עלו כולם על קידוש ה'.

רייזל'ע הקטנה חשבה שעדיין החיים לפניו, אבל טעתה טעות חמורה. בבית "החדש" שלה התחילו לענות אותה, סוף סוף הרי היא בת ישראל. עברה שם השפלות קשות ומרות, היא שימשה אותם בדם ובזיעה כשפחה כנענית, ומנגד - התייחסו אליה בזלזול מחפיר. בקושי רב קיבלה את מנת האוכל שלה.

למי שמכיר קצת בתולדות הימים ההם, אין זה פלא גדול, כי מרגע שהתחילה המלחמה, הגוים תושבי פולין ומנהיגי העיר (די פאלאק'ן) לא היו פחות רשעים מהדייטשן, אם כי אחרים ניסו להסתיר את זה... הילדה בתמימותה החלה לחשוב מחשבות, לתכנן, כיצד לברוח מהבית הזה, לרוב שלא ידעה כמעט מה מתרחש בחוץ, כל מחשבותיה ודאגותיה לא היו "אם" לברוח, אלא רק "איך" לברוח. פתגם אחד שיננה לעצמה יומם ולילה: "מהבית הזה אני חייבת לברוח", "אני חייבת להיפטר מהגיהנם הזה", כשהיא אינה יודעת מה מחכה לה בחוץ, אלו 'שבעה מדורי גיהנם' מחכים לה בחוץ...

ויהי בחצי הלילה, הילדה קמה ממתה, כאשר כל בני הבית נמים את שנתם בטוב ובנעימים, הכל מבחוץ שקט וחושך, הקר והכפור שולט בכל, קור אירופי, רוחות חזקות מנשבות בקול רעש גדול, אבל הילדה לא הסתכלה על שום דבר, היא רוצה רק לראות את עצמה בחוץ. התלבשה כהוגן, לקחה את תרמילה הקטן שהיה בה מנת אוכל בלבד, וברחה לנפשה... לא ידעה להיכן לברוח, ולאיזה צד ללכת, לא תכננה שום מקום מסתור, ולא היתה במחשבתה שום דירה אחרת להיקלט לתוכה, הכל כדאי, ובלבד לצאת מהבית-הגיהנם הזה... אי אפשר לסבול יותר.

ויהי בעת מנוסתה, הרגיש בה אחד מקציני האס. אס. שלא היה חסר מאלו בכל רחובות העיר, ותפסו אותה... הילדה התגלגלה לאן שהתגלגלה, עד שהגיעה למקום שרובם כמותה הגיעו, "לאושוויץ", שם עמדו המכונות הגדולות הכן להחניק לשרוף ולשחוק הדק היטב את הגופות, ימח שמם וזכרם של האכזריים הללו. בדרך לא דרך הצליחה לצאת מלוע הארי, ונשארה בחיים.



ויהי אחר המבול. דממת מוות שולטת בכל, הארץ מלאה גופות והשחתות, כל פיסת קרקע מלוכלכת בדם יהודי, בוקה ומבולקה שוררת בכל פינה ופינה. ואלו שזכו להישאר בחיים?! אלו שעוד הצליחו לקום על רגליהם, חלקם ניסו עדיין לחזור לביתם שגרו לפני המלחמה, וחלקם ברחו למדינות אחרות,

וכאן הגיעה למלטה האחרונה: "אני מתחילה חיים חדשים... חיים אחרים... אני לא אתן לגרמנים לנצח, לא אתן לרוצחים שפלי אנוש אלו לגמור את הסיפור, אני אגמור את הסיפור... אם תרצה לבוא אתי, ולהצטרף לדרכי החדשה, הרי טוב, ואם לאו, הרי 'נתפרדה החבילה'..."

בעלה, שלא התכוון ל'דברים ברורים' כאלו בפתע פתאום, ענה: "אחשוב על זה, ואחזיר לך תשובה". עוד באותו היום, בשעות הצהרונים, פנה אליה בעלה כדברים האלה: "חשבת על זה כמה שעות, וסיכמתי לעצמי: הרי הקשר בינינו טוב מאד, גם בנים מתוקים כבר יש לנו, אז למה להפסיק את הקשר הנפלא הזה, למה לחתוך את החבל החזק הזה, אני מוכן ללכת אתך, אל תפגעי בי לעזוב לשוב מאחריך, אל אשר תלכי אלך, עמך עמי ואלקיך אלקי. רק המוות יפריד ביני ובינך".



סיפור זה סיפר הגאון רבי מרדכי שיף שליט"א, בשם אביו הגאון המפורסם רבי אהרן שיף שליט"א גאב"ד אנטווערפן יצ"ו, שידוע את הסיפור מקרוב עם כל השמות והפרטים, והוא סופר לפני שבועיים ברטט וברגש ובניגון מיוחד במעמד השנתי בניו יארק 'וקרבתי', ע"י המגיד והמחנך הנפלא הגה"ח ר' אברהם מרדכי מלאך שליט"א.

גאב"ד אנטווערפן סיים את סיפורו הנורא: "האשה עדיין חיה כהיום הזה. הש"ס עדיין קיים היום בבליה, ודורות של תלמידי חכמים יצאו מהם... אני מכיר אותם באופן אישי".

ר' אברהם מרדכי שליט"א מסיים את הסיפור הנורא, במוסר-השכל חזק מאד: האבא לא חשב לרגע, שלימודו אז, באמצע הלילה, יעשה משהו רושם. הילדים כבר ישנים. בודאי שזה עושה רושם בשמים... אבל רק בשמים... אבל מי פילל ומי מילל לרגע, את כל הסיפור הנורא הזה, שרק בת אחת ויחידה תישאר בחיים, וגם היא תרד מן הדרך הישר, ודוקא ממנה ישאר לו לנצח דורות ישרים ומבורכים...

"הכל בזכות אותו לימוד. הוא היה מהעומדים בבית ה' בלילות... האיר את הלילות באור הגמרא, באור התורה... ולימים האירה הגמרא את כל הדורות הבאים אחריו..."

"אין אתה יודע מתן שכרן של מצוות...!!! כמה גדול כוח לימוד התורה של אבא בבית...!!! כמה גדול כוחה של קיום מצוה של אבא בבית, כמה גדול כוחה של קיום מצוה של עקרת הבית, לדורות עולם!!!"

נערך ע"י הרה"ג ר' נתן גוטליב מו"צ בהעדה החרדית ומרבני ק"ק תולדות אהרן; גיליון 'קנין תורה' - תולדות אהרן

"מה את רוצה לקנות", שאל המוכר, כשאני יודע מה היא רוצה, אבל היא שמה אצבעותיה על כרכי הש"ס העבים - "את זה אני רוצה".

"זה לא למכירה..." הצטחק המוכר. כאן כבר הרימה את קולה: "אל תגיד לי לא, אני כן רוצה לקנותו...". כשראה המוכר עד כמה היא מתעקשת, נענה ואמר לה: "את יודעת מה, אני מסכים למכור את זה, אני רואה שאת מתעקשת, אבל בתנאי אחד - שתקנו את כל מה שיש פה על השולחן..."

בלית ברירה, טלטלה יחד עם בעלה את כל השולחן עם הש"ס... ועם החפצים הרבים, שלא ידעו מה לעשות עמהם... לעבר בנין המלון בו שהו בימים אלו. האשה התיישרה ליד הגמרות ו...הדליקה נר, כך ישבה ובכתה זמן רב.

"מה יש לך...?", שאלה בעלה, "מה כל כך מרגש אותך...?"

האשה ניגבה את עיניה, והחלה לספר את קורות חייה: "תדע לך", התחילה את סיפורה, "שלא היה להוריי קל לגדל אותי. הקשר ביני לבין אבי לא היה כ"כ טוב. הוא היה עמל קשות לפרנסתו, כל היום הוא סחב שקים קשים ועסק בעבודה קשה המפרכת את הגוף, עם זאת, העניות גברה בבית שלנו, מעולם לא היה שום 'מותרות'..."

"אבל את המחזה הזה לא אשכח", המשיכה לספר, "כשנכנסנו למטה לישון, והוא הגיע הביתה, עייף ויגע ומותש מעבודתו... ומיד התיישב ללמוד בש"ס הזה..."

"את המחזה הנעים הזה אינני יכולה לשכוח... איי, הניגון הנעים - תנו רבנו... רבי שמעון אומר, רבי מאיר אומר, פליגי אביי ורבא... הוא שכח אז מכל צורותיו, חובותיו, דאגותיו, פתאום אין עניות, אין צער-גידול-בנים, אין עייפות, הוא היה שקוע כולו בהוויית דאביי ורבא".

"אם היית רואה את זה...", הוסיפה, "גם אתה היית מתרגש".

לאחר כמה רגעים הכריזה: "אני מבטיח לך דבר אחד, אני לא אעזוב את הש"ס הזה...". השלהבת היהודית שבקרבה נדלקה... ויהי ממחרת. המשיכה ואמרה לבעלה: "ישנתי הלילה ממש מעט שבמעט, כמעט שלא הצלחתי להירדם, חוץ מתנומה קלה של רבע שעה פה ושם... אני לא מצליחה להירגע... חשבת הרבה... הייתי עסוקה וטרודה במחשבות... וגמרתי בלבי... שהנקמה היחידה שלי, תהיה, קודם כל, שבניי ילכו ללמוד בבית ספר יהודי, אני אשלח אותם לשם, מה נעשה, כמה שזה נראה מוזר... אני רואה בזה את הנקמה המתוקה ביותר באכזריים הללו... ולא רק אשלח אותם לבית-ספר, הם עוד יגו בש"ס הזה, אתה עוד תראה..."

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הכריע: יש לוותר אף על עסקה בשווי מיליונים, כדי שלא להפסיד אפילו יום אחד של הדלקת נרות חנוכה



דיני חנוכה, בתוספת פרטים רבים המיוחדים לחנוכה תשפ"ב - מתוך דפי הלכה למעשה' מהרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א | פרק א'

מצוה חביבה

כתב הרמב"ם הלכות חנוכה ד, י"ב: **"מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להיזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל-והודיה לו, על הניסים שעשה לנו"**. ואמר הגרי"ש אלישיב זצ"ל שחובה זו, יותר מחיוב כל המצוות, ואפילו יותר מתפילין, שרק בשביל נר חנוכה חייב לחזור על הפתחים (פניני חנוכה עמ' ט). והכריע, שיש לוותר אף על עסקה בשווי מיליונים, אם יפסידו קיום יום אחד של ההדלקה (שבות יצחק קובץ עניינים קע"ו). **ואמרו חכמים בגמ' שבת כ"ג ע"ב:** הזהיר בנר חנוכה ונר שבת יהיו לו בנים תלמידי חכמים (רש"י).

הכנת המנורה

כתב הר"י בן הראב"ד (בקובץ המועדים קונטרס סוד הדלקת נרות): **"הזהיר בנרות חנוכה, צריך להקדים שני ימים קודם לחנוכה לתקן הנרות ולהזמין שמן זית זך להדלקה וכו' "** ובאורחות רבנו (ח"ג, עמ' א) שהגרי"י קנייבסקי זצ"ל נהג להכין את החנוכיה בכ"ב כסלו וכן הגרי"י פישר זצ"ל הכין המנורה והעמידה על מכונה, כמה ימים לפני הגיע החנוכה (הליכות אבן ישראל, עמ' שכ"ט).

מקום ההדלקה

מצוה להניח נר חנוכה בטפח [8 ס"מ] הסמוך לפתח הבית, והטוב ביותר להדליק בתוך חלל הפתח (משנ"ב תרע"ו, ט) והיינו בפתח הסמוך לרשות הרבים, והמדליקים מחוץ לבית, בכלי זכוכית, לדעת הגרי"ז מברסקי זצ"ל יניחו את החנוכייה **בפתח החצר או הגשר** במקום שעוברים למדרכה או הרחוב, ויש שהצריכו שתהיה שם צורת הפתח. מאידך, לדעת מרן החזון איש זצ"ל ויבדל"ח הגר"ח קנייבסקי שליט"א מדליקים על פתח **הבית עצמו** במעבר מחדר המדרגות לחוץ. כיון שהחצר כיום אינה משמשת לתשמישי הבית (טחינה, וכביסה), אלא לאוויר ולנוי, ואינה חצר לעניין נר חנוכה.

בבניין רב קומות: כיון שחדר המדרגות משותף לכל הדיירים, דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (שבות יצחק עמ' ז) וכן פסק הגרש"ז אויערבך זצ"ל (מעדני שלמה עמ' ק"ח) כיון שחדר המדרגות

מקום שמשמשים בו השכנים כדי להיכנס לדירתם, השתמשות מעין זו, דיה להחשיב את חדר המדרגות להיקרא "חצר" להדליק בפתחה נרות חנוכה [היינו בפתח חדר המדרגות בתחתית הבניין], ראה גם כן, באורחות רבנו ח"ג עמ' י"א אות כ"ח. **אכן, יש סוברים שלמעשה,** דין חדר המדרגות כמבוי ולא כחצר, ולכן אין להדליק בפתח חדר המדרגות (שו"ת חוט שני לגר"נ קרליץ זצ"ל עפ"י דעת החזון איש, ארחות רבנו ח"ג עמ' י"א) **ועדיף להדליק בחלון הבית הפונה לרשות הרבים**, כיון שבהדלקה בכניסת הבניין ע"י כל השכנים - אין הדלקה ניכרת. ובהדלקה בדירה מרוויחים גם כן פרסומי ניסא לבני הבית (שו"ת שבט הלוי ח"ז סי' פ"ד). **וכן כתב** הגר"א נבנצל שליט"א: "אדמו"ר [הגרש"ז] א] זללה"ה הורה לי להדליק בחלון ביתי, דניכר שזו הדלקה שלי, אף שלא הדליק מישהו בפתח הבית".

דירה שיש בה כמה חלונות - ידליק בחלון שיש בו יותר פירסומי ניסא - הגרש"ז אויערבך זצ"ל (הליכות שלמה י"ד, י). ובאורחות רבנו (ח"ג עמ' י"ד) שאם הפירסומי ניסא שווה בכל החלונות, ויש חלון בחדר האוכל שאוכלים בו בני הבית - ידליקו היכן שאוכלים. ואמנם, כן פסק בשו"ת אגרות משה או"ח ד, רכ"ה שעדיף להדליק בחלון שיש בו פחות פרסום הנס לחוץ, אבל ניכרת ההדלקה לבני הבית, מאשר בחלון שיש בו יותר פרסום לחוץ.

הגרים בקומה רביעית ומעלה - אין טעם להניח החנוכייה לכיוון רשות הרבים שהרי למעלה **מ 9.60 מטר** [כ' אמה 48 ס"מ (לגר"ח נאה) כפול 20] - העין לא רואה מהרחוב, אלא אם כן יש ממול בנין, אזי אפשר להניח בחלון (שו"ת שבט הלוי ד, ס"ה). וכן דעת הגאון רח"פ שיינברג זצ"ל (חידושי בתרא תרע"א, ז).

הערה: מי שגר אל מול שאינם יהודים, לדעת רוב הפוסקים ידליק בתוך הבית כדלהלן. מפני שפרסומי ניסא לנכרים - אינו כלום (שו"ת אגרות משה או"ח ד, ק"ה הגר"ח"פ שיינברג זצ"ל ויבדל"ח הגר"א וייס שליט"א קובץ דרכי הוראה ז')

המדליקים בתוך הבית

לכתחילה, עדיף להניח החנוכייה על שרפרף בגובה שבין שלשה טפחים [24 ס"מ] לבין עשרה טפחים [80 ס"מ] בתוך הפתח של הסלון כשהמזוזה מימין והחנוכייה בשמאל. וראה להלן לעניין ההדלקה בליל שבת חנוכה.

כאשר עלו שוב הבחורים להיכל הישיבה, שמע מו"ח מהם דבר נורא שסיפר ראש הישיבה הגר"ש רוזובסקי זצ"ל, שאמש נרדם עם קושיא, ופלוני התורם של הישיבה נתגלה לו בחלום ויישב לו אותה



סיפור מופלא על גודל מעלתם של תמכין דאורייתא

ויחלום יוסף חלום

סיפר הרה"ג ר' נתן היילפרין שליט"א: שמעתי מעשה נורא ממו"ח הרה"ג ר' יצחק זעקל פאללאק שליט"א דומו"ץ באנטווערפען יצ"ו, שאירע כאשר למד בבחרותו אצל הגר"ש רוזובסקי זצ"ל (בסוף ימיו) בישיבת פוניבז'.

המנהג בישיבה היה, כאשר נפטרו תורמים של הישיבה היו הלויים עוברות דרך הישיבה, ואחד מן הר"מים היה יורד לכבד את הנפטר. פעם ירד הגרש"ר ביחד עם איזה בחורים. כאשר עלו שוב הבחורים לאחרי הלוייה, שמע מו"ח מהם מה שסיפר הגר"ש דבר נורא - שאתמול בלילה נרדם עם קושיא, ופלוני התורם של הישיבה נתגלה לו בחלום ויישב לו הענין. והיה זאת לפלא בעיניו מה שפלוני הגיע לו בחלום לבאר הקושיא. וכאשר שמע היום שפלוני נפטר, נתיישיבה תמיהתו, כי הלה תרם

להישיבה, ובתורת "זבולון" קיבל מיד חלקו של תורת יששכר, והיה בכחו ליישב הקושיא. והדברים נפלאים ומעוררים מאד ליקח חלק בהחזקת תורה"ק ובהדפסת ספרים. והנה בהיותי באנטווערפען לחג הפסח תשע"ט, פגשתי בהר"ר מרדכי ראטענבערג שליט"א ואמר לי שגם הוא למד בבחרותו בישיבת פוניבז' וידע מהאי עובדא, והוסיף לי פרטים נוספים, שאמר הגר"ש רוזובסקי זצ"ל שנתקשה בביאור דברי הרמב"ם, וכאשר עמד משנתו, אמר שהבין כי הבעה"ב שגילה לו בחלומו את התירוץ כבר אינו בהאי עלמא. ועכ"פ הדברים שופכים אור עד היכן הדברים כפשוטן שיש להתמכין דאורייתא חלק בלימוד התורה של הת"ח, ומביא ישועות ורפואות - ויזרח ל"ו השמ"ש! - אכ"ר.

(מתוך מאמר מגיליון 'אספקלריא')

באיזה אופן ניתן לקנות סלטים, לאכול בבית מלון או להזמין אירוע אצל מי שלא נוהג קדושת שביעית בפירות נכרי?



שו"ת בדיני שמיטה מהגאון רבי דוד שרייבר שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א (בכל ההלכות דלהלן, הדין משתנה לאחר שהגיע זמן הביעור, ויובא בעז"ה בהמשך)

ג. איסור סחורה וקדושת דמי שביעית נאמר באופן חלקי וכפי שיבואר להלן.

ב. האם מותר לקנות פירות מנכרי כשהוא בעל השדה, או שיש בזה איסור סחורה בפירות שביעית?
גם לדעת הנוהגים קדושת שביעית בפירות נכרי, מכל מקום אין איסור לקנות מהנכרי עצמו בעל הקרקע, ורשאי גם לקנות ממנו כמות מרובה, וגם בצורת מכירה רגילה כשאר השנים. כמו כן למרות שהקונה פירות הקדושים בקדושת שביעית חל גם על המעות קדושת שביעית [באופנים מסויימים], מ"מ מעות שמשלם לנכרי תמורת פירותיו אין בהם קדושת שביעית, ולכן הקונה מן הגוי גם יכול לשלם במזומן ולא יחול על המעות

א. קניתי חסה שכתוב עליה 'יבול נכרי' מה המשמעות המעשית של כיתוב זה בשמיטה?
כידוע נחלקו אבות העולם וממנה להלכה למעשה, האם נוהגת קדושת שביעית ביבול הגדל בקרקע בבעלות גוי. הנוהגים כדעה הסוברת שיש קדושת שביעית בפירות הגדלים בקרקע של גוי, צריכים לנהוג בהם קדושת שביעית כמו בשאר פירות הקדושים בקדושת שביעית. עם זאת, ישנם כמה חילוקים בין פירות נכרי לפירות ישראל:
א. אין איסור ספיחין בפירות של נכרי.
ב. לכו"ע אין איסור על יבול הנעבד או הנשמר בשביעית, בשונה מיבול ישראל שנחלקו הפוסקים האם השמור והנעבד נאסר באכילה.

קדושת שביעית וגם אינו צריך לחשוש שהעודף שמקבל מהגוי קדוש בקדושת שביעית.

ג. ירקן המוכר פירות נכרי האם המעות קדושות בקדושת שביעית?

רק לקנות מהגוי עצמו אין איסור סחורה, וכן לא חל על המעות שמשלם עבורם קדושת שביעית, אבל ישראל שקנה פירות שביעית מנכרי, יש על הפירות איסור סחורה, וכן הכסף הניתן בתמורה לפירות קדוש בקדושת שביעית, ולכן הקונה בחנות שרוב הפירות הנמכרים שם הם פירות נכרי צריך לחשוש שהכסף שמקבל כעודף קדוש בקדושת שביעית וצריך לחללו על דבר מאכל כפי שהתבאר מכבר.

ד. האם פירות הנכרי הם הפקר כדין פירות הקדושים בקדושת שביעית?

כיון שנכרי אינו מצווה על שמיטת הארץ, לכן אין פירותיו הפקר אף לדעה שיש בהם קדושת שביעית, ואסור לקטוף מהם ללא רשות.

ה. נכרי המוכר פירות בצידי הדרכים, האם ניתן לסמוך על כך שהם פירות נכרי?

כל המחלוקת האם נוהג קדושת שביעית בפירות נכרי היינו רק בפירות שגדלו בקרקע של נכרי, אבל גוי המוכר פירות שביעית שקנה מיהודי, לדעת כולם יש על הפירות קדושת שביעית.

ולכן נכרי המוכר פירות מאחר ואינו נאמן לומר שהם משדה שבבעלותו, יש לחשוש שהם משדה בבעלות יהודית [והוא דבר מאוד מצוי], ולכן אם הנכרי מוכר ירקות צריך לחוש שיש עליהם איסור ספיחין [ואסורים באכילה]. ואם מוכר פירות [באופן שאין בהם חשש ערלה] אמנם מותר לקנות את הפירות מהגוי כי אין לגוי איסור סחורה, אבל מאחר ויש לחשוש שהפירות נקנו מיהודי, לכו"ע חל על הפירות קדושת שביעית, וצריך לנהוג בהם כדין פירות הקדושים בקדוש"ש.

ו. מוצר שכתוב עליו 'ללא חשש טבל ושביעית' האם הכוונה שאין בו קדושת שביעית?

משמעות הכיתוב 'לא חשש טבל ושביעית' הינה, שהמוצר מותר באכילה ואינו אסור מחמת איסורי טבל או שביעית [ספיחין], הסיבה שאין בו איסור שביעית יתכן כי זה משנה שישית או תוצרת חו"ל, אמנם יתכן גם שהמוצר עשוי מפירות או ירקות של נכרי, אלא שנותני הכשרות נוהגים כדעות הסוברות שאין עליהם קדושת שביעית, והנוהג קדושת שביעית בפירות נכרי עלול להכשל באיסור סחורה וכן יש עליו חובת שמירת קדושת שביעית בפירות [ואחרי הביעור כמאכלות אסורות] שאלה זו מצויה בסלטים או רסק פירות ושאר מאכלים

העשויים גם מתערובת פירות או ירקות, ויש לברר זאת בכל מוצר לגופו. וכ"ש כאשר יש לחשוש שנותן הכשרות סומך על היתר מכירה.

ז. כיצד ניתן לקנות סלטים, או לאכול בבית מלון, או להזמין אירוע, אצל מי שלא נוהג קדוש"ש בפירות נכרי.

הרוצה לקנות סלטים, רסק פירות וכדו' מכשרות שלא נוהגת קדושת שביעית בפירות נכרי, יש אומרים שרשאי לקנות בהבלעה דהיינו כאשר קונה ביחד עם מוצר ומבליע את התשלום של הסלט במוצר השני. אך משמיה דהחזו"א מובא שסובר שאין היתר של הבלעה. אמנם כתב בספר חו"ש שכאשר מסכם מפורש עם המוכר שהתשלום הוא עבור המאכלים שאין עליהם קדוש"ש גם לדעת החזו"א מותר, ולכן המתארח יקבע עם בעל המלון, וכן בעל השמחה יקבע עם בעל הקיטרינג, שהתשלום הוא עבור המאכלים שאינם קדושים בקדושת שביעית ועבור ההגשה וההכנה ושאר הדברים הנלווים, ואת המאכלים הקדושים בקדוש"ש מקבל במתנה. [באופן כזה במידה ולבסוף אירע תקלה ולא הביאו את המאכלים הקדושים בקדוש"ש, או שהם היו מקולקלים לא יוכל לתבוע עליהם החזר כספי].

ח. להזמין ארוחה בשרית שהתבשלה עם ירקות או פירות של שביעית.

רק על פירות שביעית עצמם יש איסור סחורה אבל מאכלים שבלוע שבהם טעם של פירות שביעית, למרות שכאשר הטעם ניכר בהם צריך לנהוג בהם קדושת שביעית, אבל אין עליהם איסור סחורה, ולכן גם במקום שלא מקפידים על סחורה בפירות נכרי רשאי להזמין מנה עיקרית ותוספות שרק התבשלו בירקות או פירות שביעית.

ט. האם מותר להתארח אצל קרוב משפחה הנוהג כדעה המקילה בפירות נכרי?

לפני שהגיע זמן הביעור [פרטי הלכותיו יבאו אי"ה בהמשך] מותר להתארח אצל קרוב הנוהג כדעה המקילה, וכן לאכול במסעדה הנמצאת תחת השגחה מהודרת הנהוגים כדעה המקילה, ובלבד שינהג בעצמו במאכלים הקדושים בקדושת שביעית את דיני הקדושה, ומחובת המארח ליידע את האורח שהפירות הינם פירות נכרי.

כאשר אוכל אצל מי שאינו נוהג קדושת שביעית רשאי לאכול כרגיל למרות שידוע שהמארח או הפועלים יזרקו את השאריות לאשפה ולא ינהגו בהם קדושת שביעית, אמנם לכתחילה ישתדל לקחת לעצמו כמות כזו שנראה לו שיגמור אותה. וכן אם מסייע בסידור וניקוי השולחן והאירוע לא יסייע בנקיטת מאכלים שיש בהם קדושת שביעית.



איננו יודעים במה זכה אותו הארי לוי, שעד היום, מאה וארבע שנים אחרי מותו, קוראים עדיין בספר התורה שנכתב לעילוי נשמתו מדי שבת בארץ ישראל. אך מעשה אחד שעשה נודע לנו...

שנכתב לעילוי נשמתו מדי שבת בארץ ישראל. אך מעשה אחד שעשה נודע לנו:

יומיים לפני שנהרג הוא שלח מכתב למערכת העיתון היהודי הנפוץ באנגליה ג'ואיש כרוניקל, בו העיד על שני יהודים שהם נהרגו בקרב, סיפר שהוא קבר אותם ומבקש שיפרסמו שהם נהרגו, שמשפחותיהם תדענה מכך, יתפללו ויגידו עליהם קדיש. המכתב פורסם בג'ואיש כרוניקל כחודש ימים אחר כך, בתוך כתבה ארוכה המספרת כי הארי לוי גם הוא כבר אינו בחיים ונהרג בקרב.

בשבת פרשת ויצא תשפ"ב, מאה וארבע שנים אחרי מותו, קראו בספר התורה הזה כמו בכל שבת כאמור, ולכבוד היארציט שלו שיחול ביום שישי ט"ו בכסלו, אמרו תפילת "קל מלא רחמים" לעילוי נשמתו, ובסיום התפילה ערכו קידושא רבה של משתתפי המנין בה סיפרו על פלאי ההשגחה. אכן אין כעמך ישראל! ("נר לשולחן שבת")

בשבת פרשת ויצא הוזמנתי להשתתף באירוע מרגש ומיוחד ברמת בית שמש במנין "חצרות" אותו ייסד ומחזיק גיסי הר"ר שלמה גולובנציץ בחניית ביתו.

במנין זה קוראים מדי שבת בספר תורה שנתרם על ידי משפחת מוריס, על עצי החיים של הספר קבועות לוחיות כסף, עליהן חרות באנגלית שהוא נתרם על ידי ג. לוי לזכרו של בנו הארי לוי שנהרג בקרב בצרפת ביום 15 כסלו 1765 (03 נובמבר 5156).

אחד ממתפללי המנין, ת"ח, ד"ר משה פינצ'וק החליט לברר מיהו. בתום תחקיר מעמיק חובק עולם נתברר הסיפור המרגש הזה: הארי לוי היה חייל אנגלי, קצין זוטור שנלחם במלחמת העולם הראשונה. הוא נהרג בקרב עקוב מדם בקמברי בצרפת, בו נהרגו 10,333 חיילים אנגלים. הוא לא זכה לבוא לקבורה. משפחתו במנצ'סטר כתבה ספר תורה לזכרו ותרמוהו לבית כנסת באנגליה. פלאי פלאות - איננו יודעים במה זכה אותו הארי לוי, שעד היום, מאה וארבע שנים אחרי מותו קוראים עדיין בספר התורה



סיפר לי ת"ח ומורה-הלכה, שהלך פעם בעיר מסויימת וגילה לפתע בד יפה במיוחד המונח על עץ... הוא התקרב למקום ולפליאתו הבחין שמדובר בעניבה. הוא החליט לברר כיצד היא הגיעה לשם...

עניבתו המהודרת מעליו, וקשרה למקום העירוב, וכך הכשיר את הלחי. לפי ההלכה, כדי לשוות לכך קביעות, צריך להשאיר את העניבה במקום העירוב, ולכן וויתר הרב ההוא על העניבה שהיתה כבר ענודה לו בצווארו.

ומה קרה אחר כך? שמעתי שהרב ההוא חלה רח"ל ב'מחלה' שתקפה אותו בגרונו ובצווארו, ולאחר זמן קצר יצא ממנה בניס-ניסים, עד כדי כך שגם הרופאים לא האמינו שהניסים הללו מתרחשים במציאות. אני תולה את הדברים האחד בשני. מי שמקריב עצמו למען השי"ת גם בדבר קטן, לכאורה, כמו עניבה הקשורה בצוואר, זוכה אחר כך לצאת ממחלה התוקפת אותו בצווארו.

(מתוך הספר שבת בשמחה, בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: מי שחושב שמסירות נפש למצוות, נעשית רק בדברים גדולים, טועה. לפעמים די בהקרבה קטנה מאוד של האדם למען השי"ת, וכבר יזכה האיש ההוא לשפע של סייעתא דשמיא.

סיפר לי ת"ח ומורה-הלכה, שהלך פעם בעיר מסויימת וגילה לפתע בד יפה במיוחד המונח על עץ... הוא התקרב למקום ולפליאתו הבחין שמדובר בעניבה. הוא החליט לברר כיצד הגיעה העניבה אל ענפי העץ, והנתונים שעלו בידו, היו מפתיעים.

היה זה המרא דאתרא, רבה של עיר גדולה בארץ ישראל, שבדק את העירוב בערב שבת, וכשהגיע למקום ההוא, התברר לו שחל פסול בלחי של העירוב, וצריך לקושרה.

כיוון שהיה זה זמן קצר לפני כניסת השבת, הוריד הרב את

באורים כבדו ד' - סגולת ההשתתפות במאור בית הכנסת



מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

דומה למקריב קורבן נדבה" ואכן, מצינו, מדוע נקרא שמה של דבורה הנביאה "אשת לפידות"? שהייתה מכינה לפידים עם פתילות עבות, ספוגות בשמן, ושלחה אותם למשכן שילה (גמ' מגילה י"ד ע"א). ומפני מה זכה חזקיהו המלך לנצח את סנחריב וצבאו? כנאמר: "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְסוּר... עֲלֵן [עול סנחריב וצבאו] מִשָּׁל צְוָאָרָךְ [של חזקיהו ועם ישראל] וְחָפַל עַל מַפְנֵי-שָׁמֶן" (ישעי' י, כ"ז) "אמר ר' יצחק נפחא: "חובל עולו של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו, שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. מה עשה? נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה יידקר בחרב. בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, מגבת ועד אנטפרס ולא מצאו איש ואשה תינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה" (גמ' סנהדרין צ"ד ע"ב). ועודד אדום נתברך, בשביל שכיבד ארון האלוקים על ידי שהיה מדליק נר אחד שחרית ונר אחד ערבית, ובשביל זה, זכה אבי שאול המלך, שיהיה בנו מלך על ישראל שהיה מסדר נרות בית הכנסת.

שולחן ערוך או"ח קנ"א, ט: "ונהגו להדליק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות נרות לכבדן" ובמפרשים: "והוא כעין הנרות שהדליקו בבית המקדש, על פי הפסוק: 'באורים כבדו ד'" (ישעי' כ"ד, ט"ו) ובילקוט שמעוני, בהעלותך: מלמד שישראל חייבים להדליק נר בבתי כנסיות ובתי מדרשות, שהן כמקדש, כנאמר: "ואהי להם למקדש מעט" (יחזקאל י"א, ט"ז) - מה מקדש לא היה הנר כבה בו - כך בתי כנסיות ובתי מדרשות"

בספר "ראשית חכמה" שער היראה פרק ט"ו: "אמר הקב"ה הדליקו לפני נרות, כדי שאשמור את נשמתכם המשולה לנר, שנאמר נר ד' נשמת אדם" ובמדרש רבה לויקרא ל"א, ד: "כי אתה תאיר נרי" (תהילים י"ח) בר קפרא פתח, "אמר הקדוש ברוך הוא לאדם: נרך בידי ונרי בידך. נרך בידי שנאמר: "נר ה' נשמת אדם. (משלי כ, כ"ז) נרי בידך שנאמר: "להעלות נר תמיד", אמר הקב"ה: אם הארת נרי, הריני מאיר נרך!!!"

קיצור של"ה ענייני בית הכנסת - "מי שיש לו חולה בתוך ביתו ר"ל ייתן נר למאור לבית הכנסת, ויעלה הקב"ה רפואתו מן השמים" ובתוספות בבא בתרא ח ע"א: "המנדב נר לבית הכנסת,

כיצד שייך להתפלל על חברו שישוב בתשובה - הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים?



הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לספר על אדם שעשה עבירות כדי שיתפללו עליו שיחזור למוטב. דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון פ"ו ס"ק א) שמותר, משום שנחשב לתועלת, אך יש לספר בצמצום רק כפי הנצרך [וראה מהרש"א (ברכות י, א ד"ה חטאים) שהקשה איך שייך להתפלל על חבירו שיעשה תשובה הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים', והניח ביש ליישב. והחזו"א (או"ח בסוף הספר - גליונות החומש) תירץ, שכיון שהתפילה על הדבר נעשית ע"י אדם ולא בידי שמים, נקרא הדבר על שם האדם, וכביכול הקב"ה רק מסייע לקיים את תפילתו של האדם]. וכן דעת הגר"ח קניבסקי (ח"ח ארחות חיים) שמותר לספר, אך עליו להתכוין רק לטובה.

בסעיף הנלמד היום, כלל י' מהלכות לשון הרע סעיף ד', העוסק בתנאים להיתר סיפור לשון הרע, שאחד מהם הוא שיהיה לתועלת - מוסיף החפץ חיים וכותב: "ואפילו אם התועלת הזאת לא תוכל להגיע על ידי סיפורו, רק שהוא מתכוון שיתרחקו בני אדם מדרך רשע, כשישמעו שהבריות מגנות פועלי און, ואולי הוא בעצמו ישוב על ידי זה מדרכיו הרעים ויתקן מעשיו, כשישמע שהבריות מגנות אותו עבור זה - גם זה איננו בכלל לשון הרע, ולתועלת יחשב, כיון שעל כל פנים אינו מכוון ליהנות מן הפגם ההוא שהוא נותן בחברו, רק לקנא לאמת, ואולי תבוא על ידי זה תועלת על להבא".

בבאורים ומוספים מביאים נידון בהקשר לכך, האם מותר



תענית דף יב

מדוע גזר הרב מבריסק על בחור נובהרדוק'ער לאכול מיד בתחילת צום ט' באב?

חל תשעה באב להיות בשבת

המרפא, שהה שם בחור משייבת נובהרדוק שאף הוא בא להתרפאות כמו שנהוג היה באותם הימים לאגור כוחות בעיירות נופש אלו. באותה שנה חל תשעה באב בשבת ונדחתה התענית למוצאי שבת. מיד במוצאי השבת קרא הגרי"ז לאותו בחור נובהרדוק'ער וציווה עליו להבדיל על חמר מדינה ולשתות. לתמיהת הסובבים מה ראה על ככה, ביאר הגרי"ז: בחור משייבת נובהרדוק, אשר חרטה על דגלה את ההתנזרות מהנאות העולם ואת ההסתפקות במועט, שהוצרך ובא לעיירת מרפא, על כרחך שהוא חולה מסוכן במצב של פיקוח נפש ואם כן אסור לו למנוע את עצמו מאכילה ושתייה אפילו שעה קלה...

(דרשו - הרה"ג ר' מיכאל ספראי שליט"א)

כתב בספר חמדת צבי (פר' יתרו) בשם החידושי הרי"ם זצ"ל: ששבת קודש יש בה מדת עין טובה, שבמה שיש בה רוצה להנות לאחרים, ועל כן אם בא בשבת יום טוב, נותנת לו משלו, כגון ראש חודש ניתן לו תפלת מוסף, ואם בא יום טוב בשבת נותנת לו גם תפלת שחרית, ואם בא בו יום הכפורים נותנת לו את כל התפלות והוידוים כדי שיתכפרו בני ישראל בשמחה, אבל אם בא בשבת יום מרה שחורה לא מניחה לו להיות בגבולה, כגון אם חל יום תענית בשבת, הרי השבת דוחה את התענית, ומכל שכן אם בא תשעה באב, כמו שאמרו חז"ל (תענית כט:): שיאכל בשבת כסעודת שלמה בשעתו.

מסופר על הרב מבריסק זצוק"ל: פעם אחת, בהיותו בעיירת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מי שטעה בתפילת מוסף בחג הסוכות ואמר קרבנות של יום אחר - האם יצא ידי חובה?



ואם בכל ארבע הפעמים טעה הקורא בתורה וקרא את היום הלא נכון, צריך לחזור ולקרוא את היום הנכון, פעם אחת, עם ברכה.

וכן בתפילת מוסף - אומרים בכל יום את הקרבנות של אותו היום. ואם טעה ואמר את הקרבנות של יום אחר, יצא ידי חובתו, כיון שמעיקר הדין אין חובה להזכיר את פירוט את הקרבנות, אלא את עצם הקרבת קרבנות המוספים.

[שו"ע תרסג, א; ביאורים ומוספים דרשו, 3-1; שו"ע קלה, ח]

בחול המועד סוכות, קוראים בתורה את קרבנות החג המופיעים בפרשת פינחס; לכל יום כפי מספרו: "וביום השני", "וביום השלישי", וכן הלאה. וקוראים קריאה זו ארבע פעמים, בארבע 'עליות': כהן, לוי ושני ישראלים.

ואם אין לוי בבית הכנסת - שאז צריך כהן אחד לעלות פעמיים (ראה במקורות) - נחלקו הפוסקים אם ראוי לכהן לצאת לפני תחילת הקריאה, כדי שלא יקראו לאדם אחד פעמיים את אותה הקריאה.

מהי המחלוקת של השולחן ערוך והרמ"א לגבי העלייה השלישית בחול המועד סוכות?



הראשונה - קוראים את הקרבנות של אתמול; בעלייה השנייה - קוראים את הקרבנות של היום; בעלייה הרביעית - קוראים את שתי הקריאות שקראו בעלייה הראשונה והשנייה; ובעלייה השלישית - לדעת השולחן ערוך, קוראים את הקרבנות של היום; ולדעת הרמ"א, קוראים את הקרבנות של מחר.

[שו"ע תרסג, א]

בחוף לארץ נחשב מספר הימים לחודש כספק, ולכן, בחול המועד של סוכות, קוראים בימי חול המועד גם את הקרבנות של יום האתמול, ולדוגמה - ביום השלישי של החג, קוראים גם "וביום השני", בנוסף על "וביום השלישי". ולדעת הרמ"א, קוראים גם את הקרבנות של יום המחרת; (למעט יום 'הושענא רבה', שבו מוסיפים את הקריאה של יום השלשום, "וביום החמישי"). והעליות מחולקות לארבע העליות באופן זה: בעלייה

מי ששכח לברך שהחיינו על ארבעת המינים ונזכר בהושענא רבה - האם יכול לברך אז?



בשבת ובירך שהחיינו, לא יברך שוב ביום השני. ומי שמסיבה כלשהי לא נטל את ארבעת המינים ביום הראשון, או שנטל את ארבעת המינים ושכח לברך שהחיינו - מברך 'שהחיינו' ביום השני; ואם לא נטל את ארבעת המינים, או שכח לברך שהחיינו, גם בימים הבאים, מברך שהחיינו אפילו ביום השביעי.

[שו"ע תרסב, א-ב, ומשנ"ב ג; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

בכל יום מימי חג הסוכות, מברכים על נטילת ארבעת המינים "אשר קדשנו במצוותיו וציינו על נטילת לולב". ביום הראשון מוסיפים גם ברכת 'שהחיינו', ומהיום השני והלאה אין מברכים 'שהחיינו', ואף בחוף לארץ, בו היום השני הוא 'יום טוב שני'. אולם, בשנה שבה חל היום הראשון חל בשבת, שלא נוטלים בה לולב - מברכים 'שהחיינו' ביום השני. ומי שטעה ונטל לולב

* בכל יום מימי חג הסוכות, נוהגים להוציא ספר תורה אל הבימה, ולהקיפה תוך כדי אמירת פיוטי ה'הושענות', זכר להקפות שהכהנים היו מקיפים את המזבח בזמן המקדש. ונהגו לאחוז בשעת ההקפות את ארבעת המינים, כפי שעשו הכהנים בהקפות סביב המזבח. ומי שאין לו ארבעת המינים משלו, לדעת השולחן ערוך - אף הוא ישתתף בהקפות, ולדעת הרמ"א - לא ישתתף בהקפות.
* נהגו בכל תפוצות ישראל לקיים בלילות חג הסוכות, בבתי הכנסת, שמחה וריקודים מלווים בכלי זמר, זכר ל'שמחת בית השואבה' שהתקיימה במקדש בלילות אלו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

סוכה שגובהה עשרה טפחים ונוי סוכה משתלשל מהסכך וממעט את גובהה - האם היא כשרה?



בדיעבד, כיון שאין צורך שיהיה שם דירה על הסוכה, וחסרונה של סוכה זו הוא רק בהעדר האפשרות של האדם לקיים בה את הציווי "בַּסֶּכֶךְ יִתְּשְׁבוּ", שפירושו חז"ל: "תשבו - כעין תדורו", ופסול זה אינו אלא לכתחילה.
וסוכה שגובהה עשרה טפחים, ונוי סוכה משתלשל מהסכך וממעט את גובהה - כשרה.

סוכה שגובהה חללה פחות מעשרה טפחים - פסולה. וסוכה שגובהה עשרה טפחים בדיוק, וקצוות ענפי הסכך יורדים לתוכה וממעטים את גובהה, פסולה אף היא, כיון שזוהי 'דירה סרוחה' שאינה ראויה לשמש אף כ'דירת עראי'.
ולדעת כמה ראשונים, וכן דעת השולחן ערוך, סוכה זו פסולה אף בדיעבד, כיון שצריך שיהיה שם דירה על הסוכה, וסוכה זו אינה ראויה לדירה; ויש מהראשונים שסוברים שהסוכה כשרה

[שו"ע תרלג, ח-ט, משנ"ב כה-כו, ושעה"צ כה; ביאורים ומוספים דרשו, 19]

הלוח היומי

כ' בכסלו | רבי עמרם יצחק ב"ר חיים אליהו זלמן זקס זצ"ל, ר"י סלבודקא



יארצייט:

תקל"ה/ג: רבי משולם פייבוש ב"ר דב בער הלוי הורוביץ זצ"ל, מקרמניץ, בעל משנת חכמים.
תקנ"ה: רבי משולם פייבוש ב"ר אהרן משה הלוי הלר זצ"ל, מז'בארז', בעל יושר דברי אמת.
תקפ"ג: רבי בנימין זאב וולף ב"ר שמואל סג"ל זצ"ל, מבאלטה, בעל פאר לישרים.
תקצ"ח: רבי דב בער ב"ר משה פרומר זצ"ל, מאושפיצין, בעל דברי צדיקים.
תרי"ח: רבי ישראל יצחק ב"ר יששכר בער בארון זצ"ל, מראדושיץ.
תרנ"ב: רבי אברהם ב"ר ישראל מאיר (החפץ חיים) פופקא זצ"ל, מראדין.
תרנ"ג: רבי ברוך ב"ר מנחם מנדל הגר זצ"ל, מוויז'ניץ, בעל אמרי ברוך.
תרע"ו: רבי יצחק מנחם ב"ר כתריאל קיזלניק זצ"ל, מריזאוויליא.
תשמ"א: רבי יצחק ב"ר חיים יואל הוטנר זצ"ל, ר"י רבי חיים ברלין, ופחד יצחק.
תשמ"ב: רבי יוחנן ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, מרחמסטריווקא.
תשס"ה: רבי חיים ב"ר צמח מדר זצ"ל, ראב"ד תוניסיה, בעל שו"ת מקור חיים.
תשס"ז: רבי צבי זאב ב"ר אברהם נח פאליי זצ"ל, משגיח בישי' ובעל נחלת צבי.
תשע"א: רבי פנחס מנחם יוסקוביץ זצ"ל, אב"ד פולין ובעל פאר מנחם.
תשע"ג: רבי עמרם יצחק ב"ר חיים אליהו זלמן זקס זצ"ל, ר"י סלבודקא.



זהירות, חיידקים!

מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל אמר: הדבר פשוט שאם יתנו לאדם לאכול דבר שמעורב בו חיידק ויודע שאם יאכלנו יהיה משותק כל ימיו ר"ל, אף אם הוא בעל תאווה גדול לא יאכל, ולמה? - יראה! יש לו פחד מזה. כך צריך להיות יראה שלא יעשה שום עבירה.

(אור לציון חכמה ומוסר - עבודה מ"א א)

נוהר מאוד מכל דבר עבירה, ונדע שהאסון הגדול ביותר שאנו יכולים להביא על עצמנו הוא לעבור על דבר ה'

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il